

Κυρίες και Κύριοι,

Σας καλωσορίζω στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών και σας ευχαριστώ που ανταποκριθήκατε στην πρόσκλησή μας.

Είναι αλήθεια ότι εδώ και δεκαετίες συζητάμε στην Ελλάδα για τα προβλήματα του Ασφαλιστικού Συστήματος και για την ανάγκη μιας πραγματικής, ριζικής μεταρρύθμισης. Μιας μεταρρύθμισης η οποία θα εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα, τη λειτουργικότητα και την αξιοπιστία του.

Είναι επίσης αλήθεια, ότι από το 2010 και μετά, ελέω μνημονίων, έχουν υπάρξει αλληπάλληλες παραμετρικές νομοθετικές παρεμβάσεις, οι οποίες παρουσιάστηκαν ως μεταρρυθμίσεις.

Στην πραγματικότητα, όμως, καμία δεν είχε τα χαρακτηριστικά πραγματικής μεταρρύθμισης. Όλες αυτές οι παρεμβάσεις κινήθηκαν σε μια συγκεκριμένη λογική: να καθησυχάσουν ταυτόχρονα δανειστές και συνταξιούχους, τους μεν ότι προωθείται η βιωσιμότητα του συστήματος, τους δε ότι δεν θα μειωθεί το εισόδημά τους στο αμέσως επόμενο διάστημα.

Κοινό χαρακτηριστικό ήταν η προσπάθεια διατήρησης των παροχών με δραστική αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης και συνεχή αύξηση των εισφορών, αλλά και η δημιουργία της εντύπωσης ότι τα όποια μέτρα θα ισχύσουν για τους «επόμενους».

Αυτό, κατά την άποψή μας, έγινε και με το Νόμο 4387/2016, που αποτελεί το αντικείμενο της σημερινής ημερίδας.

Για μια ακόμη φορά, ο στόχος ήταν να συντηρηθεί με μέτρα εισπρακτικού χαρακτήρα, ένα ασφαλιστικό σύστημα που εξακολουθεί να στηρίζεται σε μη βιώσιμες λογικές. Ένα σύστημα που είναι στη βάση του μη λειτουργικό, άδικο, αναξιόπιστο και αντιαναπτυξιακό.

Είναι μη λειτουργικό, αφού η ετήσια δαπάνη συντάξεων στην Ελλάδα είναι η υψηλότερη στον κόσμο, απορροφώντας το 17% του ΑΕΠ. Έχουμε επίσης ένα από τα υψηλότερα επίπεδα εισφορών, ιδιαίτερα για τους αυτοαπασχολούμενους.

Έχουμε ένα σύστημα που υπερβαρύνει υπέρμετρα τον κρατικό προϋπολογισμό, απορροφώντας το 40% των φορολογικών εσόδων.

Και παρ' όλα αυτά, υπάρχει ένα αφανές χρέος συντάξεων το οποίο εκτιμάται στα 470 εκατ. ευρώ – σε αποπληθωρισμένες τιμές – μέχρι το 2060. Πρόκειται για ένα ποσό μεγαλύτερο από το εθνικό χρέος.

Έχουμε, παράλληλα, ένα σύστημα άδικο για τους σημερινούς εργαζόμενους, οι οποίοι οι οποίοι επιβαρύνονται με υπέρογκες ασφαλιστικές εισφορές, ενώ έχουν να αναμένουν πολύ χαμηλές παροχές. Σήμερα, για τον μέσο εργαζόμενο με εισφορές 27% το ποσοστό αναπλήρωσης μετά από 35 χρόνια εργασίας δεν θα ξεπεράσει το 50%.

Έχουμε ένα σύστημα αναξιόπιστο, γιατί οι ανεδαφικές υποσχέσεις προς τους σημερινούς συνταξιούχους πλέον διαψεύδονται σταδιακά. Από το 2010 ως το 2016 έγιναν 15 περικοπές στις συντάξεις και οι προβλεπόμενες παροχές μειώθηκαν κατά 45 δισ. ευρώ. Και έπονται νέες περικοπές.

Ποιό είναι, λοιπόν, το κίνητρο για να είναι κανείς ασφαλισμένος σήμερα; Γιατί να πληρώνει εισφορές, γνωρίζοντας ότι ακόμα κι αυτά τα ελάχιστα που πλέον έχει να περιμένει, δεν είναι εξασφαλισμένα;

Έχουμε, τέλος, ένα ασφαλιστικό σύστημα αντιαναπτυξιακό, γιατί επιβάλλει δυσβάσταχτο μη μισθολογικό κόστος, υπονομεύοντας την επιχειρηματικότητα και την απασχόληση, τις ίδιες δηλαδή τις πηγές, από τις οποίες τροφοδοτείται.

Το ύψος των φόρων και των εισφορών που καλούνται σήμερα να πληρώσουν στο κράτος εργοδότες και εργαζόμενοι, είναι τέτοιο που καθιστά την πλήρη μισθωτή εργασία ασύμφορη. Δεν είναι τυχαίο ότι το 2017, το 55% των νέων θέσεων εργασίας αφορά ευέλικτες μορφές εργασίας.

Η ανατροπή των ισορροπιών στην ποιοτική σύνθεση της απασχόλησης, προφανώς έχει συνέπειες στα ασφαλιστικά ταμεία.

Έχει δε εκτιμηθεί, ότι για να διατηρηθεί το σημερινό επίπεδο των συντάξεων και να μη γίνουν άλλες μειώσεις στο μέλλον, θα πρέπει το ΑΕΠ να αυξάνεται ετησίως με ρυθμό άνω του 5%.

Όλα αυτά τα στοιχεία, αναδεικνύουν ένα σοβαρό ζήτημα: η χώρα δεν μπορεί να προχωρήσει μπροστά, με ένα ασφαλιστικό σύστημα που στηρίζεται σε λογικές προηγούμενων δεκαετιών.

Οι αλλαγές και οι παρεμβάσεις των περασμένων ετών, ας δεχθούμε ότι ήταν απαραίτητες, στο πλαίσιο της δημοσιονομικής προσαρμογής και των μνημονιακών υποχρεώσεων της χώρας.

Τώρα, όμως, είναι δική μας ευθύνη, εθνική ευθύνη, να προχωρήσουμε σε μια σοβαρή μεταρρύθμιση του Ασφαλιστικού Συστήματος. Με στοχευμένες κινήσεις εξορθολογισμού για να περιοριστούν οι απώλειες στις συντάξεις, αλλά και με ριζικές δομικές αλλαγές που θα δημιουργήσουν ένα νέο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης για τους νέους εργαζόμενους.

Στη βάση μιας τέτοιας μεταρρύθμισης πρέπει να βρίσκεται μια θεμελιώδης παραδοχή: ότι δεν μπορεί ένα σύστημα ασφάλισης να αντιμετωπίζεται ανεξάρτητα από το στόχο της ανάπτυξης. Δεν μπορεί η Ελλάδα να διατηρεί ένα από τα υψηλότερα ποσοστά αναπλήρωσης στον ανεπτυγμένο κόσμο, χωρίς αυτό να υποστηρίζεται από μια δυναμική παραγωγή και μια αναπτυσσόμενη οικονομία.

Θα επαναλάβουμε, για μια ακόμη φορά, το αυτονόητο: Καλές και σταθερές συντάξεις μπορούμε να έχουμε μόνο σε μια οικονομία που ανθεί και αναπτύσσεται.

Το ΕΒΕΑ, σε συνεργασία με εξειδικευμένους επιστήμονες, έχει αναπτύξει και έχει παρουσιάσει συγκεκριμένες προτάσεις, στην κατεύθυνση μιας ουσιαστικής ασφαλιστικής μεταρρύθμισης. Η οποία θα έχει ως επίκεντρο τον περιορισμό του ρόλου του κράτους και τη σταδιακή μετάβαση σε ένα σύστημα τριών πυλώνων, προσαρμόζοντας την εμπειρία άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Η θέση μας είναι ότι, μέσα από τη συνδυασμένη εφαρμογή όλων των διαθέσιμων υποχρεωτικών και προαιρετικών μεθόδων ασφάλισης, αλλά και τη δημιουργία ενός δομημένου πλαισίου αποταμίευσης, μπορεί να εξασφαλιστεί επαρκής προστασία για όλους τους ασφαλισμένους, με ένα μέσο συνολικό ποσοστό αναπλήρωσης της τάξης του 70% έως 75%.

Θεωρούμε, επίσης, απαραίτητη τη σταδιακή μείωση των κυριων ασφαλιστικών εισφορών, με ρυθμό της τάξης του 2% κατ' έτος, ώστε να φθάσουν στα επίπεδα του 10%. Μια τέτοια παρέμβαση είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει σε αύξηση της καταγεγραμμένης απασχόλησης, ενώ η μείωση των εσόδων για τα ταμεία ανά υπόχρεο, θα αντισταθμιστεί από την αντίστοιχη αύξηση του αριθμού των υπόχρεων εισφοράς.

Η προώθηση μιας ουσιαστικής ασφαλιστικής μεταρρύθμισης, μπορεί να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα του συστήματος μακροπρόθεσμα, αλλά και να δημιουργήσει θετικά κίνητρα για την αύξηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Προτάσεις και λύσεις υπάρχουν. Αυτό που μέχρι τώρα λείπει, είναι πολιτική βούληση, αποφασιστικότητα και ουσιαστική συναίνεση, για να λυθεί το πρόβλημα οριστικά. Για μια μεταρρύθμιση που δεν θα

περιορίζεται στο «όσο αντέχουμε πολιτικά» - όπως συνέβη τις προηγούμενες τρεις δεκατίες, Ούτε στο «όσο να βγει η μνημονιακή υποχρέωση» - που επικράτησε τα τελευταία χρόνια.

Θέλουμε μια μεταρρύθμιση, που θα προχωρά και θα φθάνει στο «όσο πρέπει», για να αποκτήσει επιτέλους η Ελλάδα ένα βιώσιμο, δίκαιο και αξιόπιστο Ασφαλιστικό Σύστημα.

Σας ευχαριστώ και εύχομαι η ημερίδα αυτή να αποτελέσει μια αφορμή για γόνιμη συζήτηση και διάλογο.